

Actieplan schuldhulpverlening 2021-2024

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Vroeg er op af!	3
1.2 Kaders en ontwikkelingen	3
1.2.1 Landelijke ontwikkelingen.....	3
1.2.2 Lokale ontwikkelingen.....	5
2. Visie en doelen	8
2.1. Doelen Actieplan	8
2.2 Beleidsregels	8
3. Vroeg eropaf	9
3.1. Het Geldloket	9
3.2 Klantreis hulpvraag schuldhulpverlening.....	10
3.3 Ketenpartners	11
3.4 Doelgroepen:.....	13
3.5 Voorkomen van schulden	14
3.5.1 Preventie	14
3.5.2 Vroegsignalering.....	15
3.5.3 Schuldhulpverlening	16
3.5.4 Nazorg.....	18
3.6 Kwaliteit en monitoring schuldhulpverlening	18
4. Begroting	19

1. Inleiding

Dit actieplan schuldhulpverlening Steenwijkerland omvat alle activiteiten die we inzetten om schulden van inwoners: te voorkomen, beheersbaar te maken en op te lossen.

Dit actieplan is de opvolger van het Beleidsplan schuldhulpverlening Steenwijkerland 2014-2017.

1.1 Vroeg er op af!

We focussen de komende tijd meer op het preventie en vroegsignalering. We willen inwoners vroegtijdig en sneller helpen. De focus op preventie en vroegsignalering is ingegeven door het coalitieakkoord Steenwijkerland 2018-2022 'Door verbinding naar resultaat', de wetswijziging schuldhulpverlening en de coronacrisis. Door vroeg er op af te gaan voorkomen we ernstige financiële problemen bij inwoners. We moeten ons voorbereiden op de verwachte extra toestroom van mensen met schulden vanwege de coronacrisis. Daarnaast willen we met collectief schuldregelen, de Nederlandse schuldhulprouwe en nauwere samenwerking binnen het lokale schuldendomein onze inwoners beter helpen. Ook gaan we door met de huidige succesvolle activiteiten zoals: de voorzieningenwijzer en vrijwilligersondersteuning.

1.2 Kaders en ontwikkelingen

1.2.1 Landelijke ontwikkelingen

Brede Schuldenaanpak

In 2018 presenteerde het rijk het Actieplan brede schuldenaanpak. Het actieplan beschrijft het kader voor het rijksbeleid op het gebied van schuldhulpverlening. De meeste wetswijzigingen en maatregelen in deze paragraaf zijn een uitvloeisel van het actieplan.

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)

Sinds 2012 is de Wgs van kracht. De wet verplicht gemeenten om inwoners te 'ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden indien redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg.' De Wgs is een kaderwet. Gemeenten moeten in een beleidsplan vastleggen hoe zij binnen die kaders schuldhulpverlening bieden. In artikel 2 van de Wgs staat aan welke eisen dit beleidsplan moet voldoen.

Per 1 januari 2021 wijzigt de Wgs. De wetswijziging geeft een grondslag om vroegsignalering op te pakken en signalen uit te wisselen met woningcorporaties, zorgverzekeraars en water- en energieleveranciers. Ook geeft de nieuwe Wgs richtlijnen voor doorlooptijden en beschikkingen.

Beschermingsbewind en adviesrecht

Gemeenten krijgen per 1 januari 2021 adviesrecht bij de procedure rond beschermingsbewind wegens problematische schulden, ook wel schuldenbewind genoemd. Het wetsvoorstel regelt dat gemeenten drie maanden nadat schuldenbewind is ingesteld, de rechter mogen adviseren of een inwoner het beste kan worden geholpen door voortzetting van het bewind, of door een lichtere vorm van gemeentelijke ondersteuning. Steenwijkerland gaat gebruik maken van dit adviesrecht om er zo voor te zorgen dat slecht presterende bewindvoerders geen kans meer

krijgen. En omdat in voorkomende situaties met lichtere ondersteuning hetzelfde effect kan worden behaald.

Vereenvoudiging beslagvrije voet

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet trad op 1 januari 2021 in werking. Op verzoek van de staatssecretaris liep Steenwijkerland hierop al vooruit door bij de verrekening van schulden met de bijstandsuitkering uit te gaan van een beslagvrije voet van minimaal 95% (i.p.v. de voorheen geldende 90%) van de bijstandsnorm. De berekening is eenvoudiger en ook hoeven schuldenaren niet meer zelf inzage te geven in onder andere huur- en zorgkosten.

Fraudeschulden

De Participatiewet en andere socialezekerheidswetten worden versoepeld. Het verbod voor uitkeringsinstanties om bij een fraudevordering mee te werken aan een schuldregeling geldt dan alleen nog als er sprake is van 'opzet of grove schuld'.

BKR registratie

Vanaf 2021 is de gemeente wettelijk verplicht kredietaanbieders te informeren dat een inwoner schuldhelpverlening krijgt. Het gaat om inwoners die gebruik maken van formele schuldhelpverlening. De schuldhelpverlener registreert dit bij het CKI (Centraal Krediet Registratiesysteem) van het BKR. Het gevolg is dat inwoners op deze manier niet zomaar een nieuwe schuld aan kunnen gaan.

Schuldhelpverlening aan ondernemers

Schuldhelpverlening aan ondernemers neemt de komende jaren een prominente positie in op de schuldhelpverleningsagenda. In de wet wordt de taak van de gemeente nadrukkelijker gemaakt. Daarnaast heeft de coronacrisis een flinke uitwerking gehad op de positie van de zzp-er. Het idee is dat ondanks de getroffen maatregelen dat een toenemend aantal zzp-ers een beroep gaan doen op schuldhelpverlening. De gemeente Steenwijkerland zal voor 2021 zelf ondernemers ondersteunen en een beroep doen op de bestaande dienstverlening van de GKB. In de tussentijd wordt onderzocht hoe we ondernemers in Steenwijkerland optimaal kunnen ondersteunen na 2021. Aan de hand daarvan wordt gekeken met welke contractpartner we hiervoor het beste kunnen samenwerken of dat we bijvoorbeeld beter zelf kennis in huis moeten halen. Of beide.

Nederlandse schuldhelproute

De gemeente Steenwijkerland sluit aan bij de Nederlandse schuldhelproute. Ruim 1 op de 5 huishoudens in Nederland heeft moeite om maandelijks de rekeningen te betalen. De oorzaak is vaak een 'life-event', waardoor iemand in de financiële problemen komt. Dat veroorzaakt bij veel mensen schaamte en stress. Het is voor mensen met geldzorgen vaak lastig om een oplossing te vinden. Het schuldhelplandschap is zeer onoverzichtelijk.

Daarom zet de Nederlandse Schuldhelproute zich in voor de missie Nederland financieel gezond. Dit doen we door mensen met geldzorgen in een eerder stadium te vinden, te bereiken en te leiden naar de juiste hulp. Daarbij wordt ingezet op een eenvoudiger systeem waarbij samenwerking tussen publieke en private instanties centraal staat. De Nederlandse schuldhelproute wordt ingebed in de preventie –en vroegsignaleringsstructuur van de gemeente Steenwijkerland.

1.2.2 Lokale ontwikkelingen

Rol GKB

De GKB wordt door de gemeente ingekocht voor uitvoering van maatwerkvoorzieningen op het gebied van schuldhulpverlening. De GKB werkt voor de inwoners van ca 12 gemeenten in de provincies Drenthe, Overijssel, Groningen en Flevoland. Waarbij de gemeente Assen, Hoogeveen en Meppel deel uit maken van het bestuur. Deze gemeenten bepalen dan ook het beleid en de richting van de GKB. In 2021 en 2022 wordt onderzocht of en hoe de toekomstige samenwerking met de GKB wordt vormgegeven.

Pilot O2 GKB

De gemeente onderzoekt aansluiting op de pilot O2 van de GKB. O2 heeft als basisfilosofie “De meeste mensen deugen” en kent drie doelstellingen: eenvoud, snelheid en duurzaamheid. De wijze van berekenen van aflossingscapaciteit en de daarmee samenhangende administratieve druk wordt zeer sterk vereenvoudigd. In essentie is O2 hetzelfde als een saneringskrediet, maar er zijn drie verschillen. Allereerst wordt het krediet met een positieve lading geregistreerd. Daarnaast is het krediet flexibel waardoor nagekomen schulden alsnog geregeld kunnen worden. De voordelen van snelheid, eenvoud en duidelijkheid van een saneringskrediet blijven dus ook binnen O2 bestaan. Tot slot kent het krediet een lage rentevergoeding.

Collectief schuldregelen

Het proces om tot een schuldregeling voor mensen met schulden te komen duurt nu veel te lang. Ook wordt er omslachtig gewerkt. Zo weten we dat bij 1.400 schulddossiers jaarlijks maar liefst 84.000 brieven over en weer verstuurd worden tussen schuldeisers, mensen met schulden en hulpverleners. Met Collectief Schuldregelen wordt die stroom ingeperkt en het probleem veel sneller opgelost. De GKB onderzoekt in 2021 daarom de mogelijkheid om aan te sluiten bij initiatieven als Collectief Schuldregelen. Met Collectief Schuldregelen realiseren we een snellere doorlooptijd bij het tot stand brengen van een minnelijke regeling. Vanuit SchuldenlabNL zijn afspraken met schuldeisers gemaakt. Deze schuldeisers worden gevraagd op gestandaardiseerde wijze lijsten van klanten af te handelen, in plaats van een geïndividualiseerde beoordeling per klant, en vooraf akkoord te gaan met aangeboden regelingen.

Revolverend fonds schuldhulp

De gemeente onderzoekt in 2022 het opzetten van een revolverend fonds voor schuldhulpverlening. De schulden van de inwoner worden dan afbetaald door de gemeente. Deze schuld wordt door de gemeente omgezet in een lening aan de inwoner. De inwoner betaald dan in termijnen deze lening terug. Het voordeel van een dergelijk fond is dat inwoners niet langer met meerdere schuldeisers te maken. En omdat er samen met de inwoner ondertussen naar integrale en structurele oplossingen gewerkt kan worden.

Doorontwikkeling bewindvoering

De gemeente Steenwijkerland wil meer grip op de kwaliteit en aanbod van de bewindvoering. De gemeente draait in veel gevallen op voor deze kosten maar heeft te weinig invloed op de kwaliteit van de geboden ondersteuning. De gemeente Steenwijkerland wil samen met andere gemeenten in 2022 onderzoeken op welke manier de ondersteuning aan inwoners kan worden verbeterd.

Budget beheer statushouders

Statushouders worden achttien maanden bij de hand genomen door de begeleiders van Vluchtelingenwerk. Na achttien maanden houdt de begeleiding op en is er een warme overdracht naar het Geldloket. Vanaf 1 januari 2022 (met de komst van de nieuwe wet op de inburgering) wordt budgetbeheer voor minimaal zes maanden en maximaal twee jaar verplicht voor statushouders. Een goede samenwerking om de overgang van budgetbeheer naar het zelfstandig beheren van de financiën goed te laten verlopen is hierbij meer dan wenselijk om schulden te voorkomen. Daarnaast wordt er met ingang van 1 juli 2021 (met de nieuwe wet op de inburgering) gestart met het Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie. Onderdeel hiervan is de maatschappelijke begeleiding, waar financiën een onderdeel van kan zijn.

Leidende principes:

De gemeenteraad heeft in 2020 de volgende leidende principes vastgesteld. Voor schuldhulpverlening geven deze leidende principes richting in beleid en uitvoering. De leidende principes zijn meegenomen in de verschillende afweging en keuzes binnen het actieplan.

1. De inwoner is aan zet: er wordt uitgegaan van wat de inwoner nog wel kan.
2. De benadering van Positieve Gezondheid zoals gedefinieerd door het IPH is leidend.
3. Leren gaat voor ondersteunen waar dit bij de mogelijkheden van de inwoner past
4. Vanuit het principe van wederkerigheid stuurt de gemeente bij inwoners op het waar mogelijk leveren van een maatschappelijke bijdrage
5. Zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig.
6. Maatschappelijke opgaven pakken wij in samenhang en in coalities met partners aan.
7. Goed is goed genoeg (goedkoop en adequaat). Kostenbewust en binnen realistische financiële kaders.

Positieve gezondheid (beleidsplan Sociaal Domein 2017-2020)

In het beleidsplan Sociaal domein van de gemeente Steenwijkerland is het begrip *positieve gezondheid* geïntroduceerd en omarmd. Positieve gezondheid wordt gedefinieerd als '*het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven*'.

Dat betekent voor het werkveld van de schuldhulpverlening dat we werken vanuit deze benadering. De nadruk ligt op veerkracht en eigen regie. Inwoners worden in hun kracht aangesproken en niet uitsluitend benaderd vanuit waar ze niet goed in zijn. Het perspectief van de inwoner staat centraal.

Herijking minimabeleid

In 2018 stelde de gemeenteraad de herijking minimabeleid 2018 vast. Vooral op het gebied van (schuld)preventie en versterking van de financiële zelfredzaamheid zijn er veel raakvlakken met het beleidsplan schuldhulpverlening. De visie en maatregelen sluiten op elkaar aan.

Stress sensitieve dienstverlening, Mobility Mentoring (herijking minimabeleid 2019-2022)

In de herijking van het minimabeleid is vastgesteld dat principes van Mobility Mentoring wordt toegepast binnen de schuldhulpverlening. Mobility Mentoring gaat er over dat het hebben van schulden effect heeft op het brein en het handelen van onze inwoners. In de ondersteuning zal daarom veel aandacht besteed worden aan stressfactoren.

Belangrijke uitgangspunten zijn:

- *De aanpak van schulden vindt plaats in een bredere benadering waarin inwoners worden gestimuleerd om uit te werken wat ze minimaal aan inkomen nodig hebben om geen geld- en regelstress meer te hebben.*
- *Professionals leggen actief aan inwoners uit hoe stress ons gedrag negatief beïnvloedt.*
- *Professionals helpen inwoners door actief te voorzien in heldere (en korte) to-do-lijstjes, ze sturen sms-jes, mailtjes en andere herinneringsmiddelen en bieden op een heldere manier inzicht in de stappen die nog gezet moeten gaan worden.*
- *Inwoners krijgen beloningen voor het realiseren van doelen.*

Omgekeerde toets

De omgekeerde toets is een werkwijze om maatwerk toe te passen binnen het sociaal domein.

Inwoners worden integraal ondersteund met een passende aanpak.

Met deze werkwijze in de schuldhulpverlening richt de gemeente zich op het te bereiken effect van de hulpverlening. Daarnaast het bevorderen van integraliteit in de schuldhulpverlening. De omgekeerde toets is in 2020-2021 geïmplementeerd.

Doorontwikkeling casusregie schuldhulpverlener

De invulling van de taken van de schuldhulpverlener en positionering in de toegang worden in 2021-2022 nader bekeken. Met nieuwe wettelijke taken en een ingewikkelder wordend speelveld is het van belang om de schuldhulpverleners in te zetten waar deze het meest effect kunnen bereiken voor onze inwoners.

Binnen het team uitvoering sociaal domein is het begrip “casusregie” een bekend fenomeen. Dat houdt in dat het vraagstuk van/en de inwoner worden geregisseerd. De casusregisseur is het aanspreekpunt voor inwoner. De casusregisseur geeft invulling aan de integrale werkwijze van de toegang. De casusregisseur houdt grip op het proces en schakelt daar waar dat nodig is professionele ondersteuning in voor de inhoud. Deze werkwijze wordt al succesvol toegepast door jeugdconsulenten. Het komende jaar worden gekeken hoe de andere consulentfuncties binnen het sociaal domein samen met de schuldhulpverlener casusregie kunnen toepassen.

Financiën

Gemeenten ontvangen van het rijk via het gemeentefonds middelen voor het sociaal domein.

Hieruit wordt de schuldhulpverlening gefinancierd. Steenwijkerland ontvangt van het rijk jaarlijks € 363.660 voor schuldhulpverlening. Het rijk stelt voor 2021 vanuit het coronacompensatiepakket een bedrag van € 32.000 en € 65.000 extra beschikbaar. Deze extra rijksmiddelen zijn niet structureel en vooral bedoeld om de verwachte stijging van het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening op te vangen. In hoofdstuk 5 vindt u de begroting.

2. Visie en doelen

De vastgestelde visie in het beleidsplan schuldhulpverlening Steenwijkerland 2014-2017 is nog steeds actueel. Het integrale actieplan schuldhulpverlening van de gemeente Steenwijkerland is gericht op:

- Het voorkomen van ernstige financiële problemen van inwoners.
- Inwoners in staat stellen te participeren aan de samenleving en regie te voeren over eigen financiën.
- Integrale ondersteuning van de inwoner. Er wordt gekeken naar de financiële problemen, maar ook naar problemen rond wonen, gezondheid, verslaving en de gezinssituatie. Daarbij is ook aandacht voor gedrag en gedragsverandering

2.1. Doelen Actieplan

Hoofddoel

Inwoners van de gemeente Steenwijkerland hebben geen problematische schulden. Als er sprake is van schulden zijn deze hanteerbaar.

Doelen preventie, vroegsignalering en schuldhulpverlening

- De gemiddelde schuld waarmee inwoners zich melden voor schuldhulpverlening daalt.
- Inwoners accepteren hulp in het kader van vroegsignalering.
- Schuldenaren zijn vaker schuldenvrij bij beëindiging van het traject
- De uitgaven aan beschermingsbewind dalen
- Er is geen recidive

Doelen doorlooptijden

- Meldingen vroegsignalering ontvangen binnen 4 weken een aanbod voor ondersteuning.
- Na aanmelding volgt binnen 4 weken een gesprek waarin de hulpvraag wordt vastgesteld.
- Bij een crisisaanmelding wordt binnen 3 dagen actie ondernomen.
- De gemeente verstrekt binnen 8 weken na het eerste gesprek een beschikking.

2.2 Beleidsregels

In de Beleidsregels Schuldhulpverlening Steenwijkerland 2020 staan de toekenningscriteria en voorwaarden. Voor de schuldhulpverlening geldt een brede, laagdrempelige toegang. We helpen iedereen met financiële zorgen. Uiteraard is er wel een inlichtingen- en medewerkingsplicht. Ook kunnen er redenen zijn om de schuldhulpverlening te weigeren of te beëindigen, bijvoorbeeld in geval van recidive. In de beleidsregels zijn dit nadrukkelijk kan-bepalingen. De schuldhulpverlener beoordeelt ten alle tijden of er sprake is van niet-willen of niet-kunnen en kan (eventueel in overleg met andere hulpverleners) een tweede kans aanbieden en aanvullende voorwaarden stellen. De beleidsregels worden naar aanleiding van dit actieplan aangepast.

3. Vroeg eropaf

We proberen te voorkomen dat schulden ontstaan of problematisch worden. Daarbij hoort ook nazorg en het voorkomen van recidive. Het voorkomen van problematische schulden doen we door voorlichting te geven over geldzaken en zo de redzaamheid van onze inwoners te bevorderen. Daarnaast zorgen we ervoor dat schulden vroegtijdig worden gesignaleerd en dat inwoners gebruikmaken van voorzieningen als schuldhulpverlening en inkomensondersteuning. De gemeente richt zich hierbij meer dan voorheen op preventieactiviteiten.

3.1. Het Geldloket

Hoe gaan we onze inwoners bedienen?

De gemeentelijke schuldhulpverlening wordt uitgevoerd door drie partijen:

Sociaal werk de Kop, schuldhulpverlening van de gemeente (de toegang) en de Gemeentelijke krediet bank (GKB). Deze verschillende partijen gaan nauw samenwerken vanuit het Geldloket. Het Geldloket vertegenwoordigt de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van de Wet Gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Tot 2021 werkten de drie uitvoeringspartijen op het gebied van schuldhulpverlening al nauw samen.

De nieuwe wettelijke taak in het kader van vroegsignalering vraagt om een meer integrale afstemming tussen partijen. In het Geldloket wordt dit geborgd.

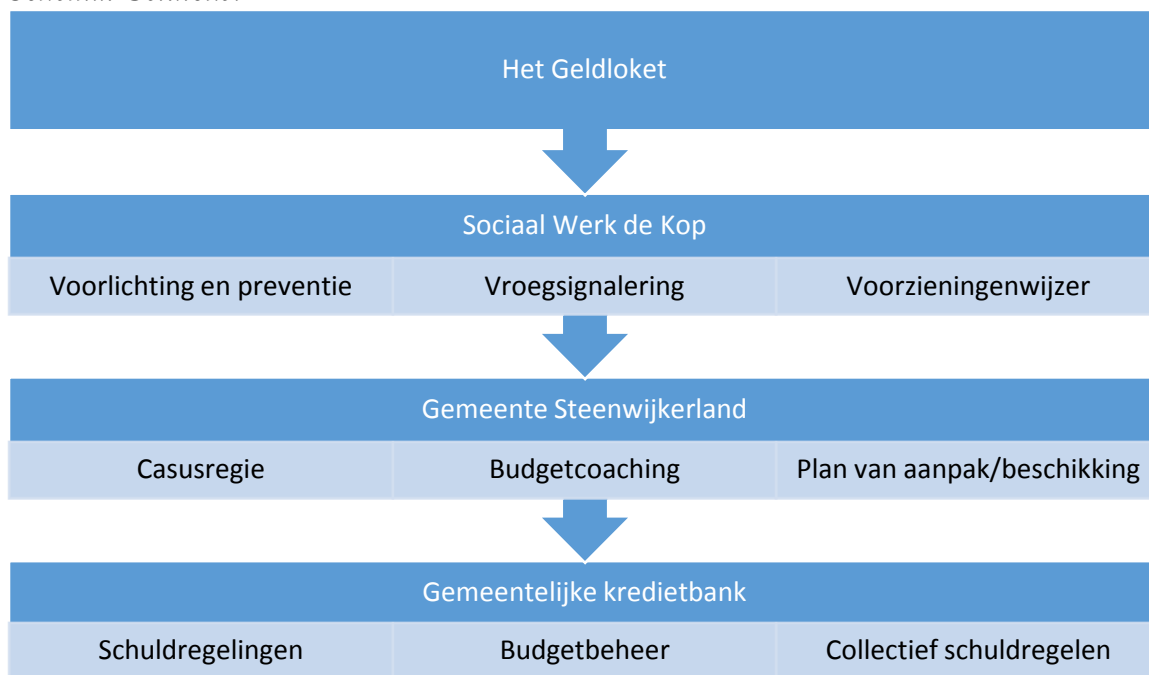
In de praktijk is gebleken dat een nauwere samenwerking:

- de dienstverlening voor de inwoner bevordert;
- minder kwetsbaar maakt;
- integraliteit bevordert.

Voor inwoners betekent dit dat ze op 1 plek terecht kunnen met hun hulpvraag. Binnen het Geldloket wordt het juiste specialisme ingeschakeld die nodig is de hulpvraag op te lossen. De partijen zorgen binnen het geldloket voor overdwacht, kennisuitwisseling en casuïstiek bespreking. Het Geldloket voert haar gezamenlijke inloopspreekuren, cursussen en andere activiteiten voornamelijk uit vanuit de locatie van de Sociaal Werk de Kop. Deze samenwerking zorgt voor lagere administratieve lasten bij onze inwoners omdat er sprake is van een 1 plan. In dit plan wordt samengewerkt door de partijen waardoor een inwoner niet steeds opnieuw zijn of haar verhaal hoeft te doen.

Binnen het Geldloket zijn er verschillende rollen en taken. Deze worden hieronder in een schema weergegeven.

Schema: Geldloket

Sociaal werk de kop

Sociaal Werk de Kop houdt zich voor schuldhulpverlening hoofdzakelijk bezig met preventie en vroegsignalering. Sociaal Werk de Kop biedt materiele en immateriële hulpverlening. Deze ondersteuning is gratis.

Schuldhulpverleners gemeente

Schuldhulpverleners maken onderdeel uit van het toegangsteam van het Sociaal domein van de gemeente Steenwijkerland. De schuldhulpverleners richten zich met name op casusregie, budgetcoaching, adviesgesprekken en het opstellen van een plan van aanpak.

Gemeentelijke kredietbank (GKB)

De GKB is verantwoordelijk voor specialistische ondersteuning. Hierbij valt te denken aan budgetbeheer, schuldregelingen, verzoekschriften, verklaringen WSNP en beschermingsbewind. De GKB werkt voor de inwoners van 20 gemeenten in de provincies Drenthe, Overijssel, Groningen en Flevoland en voert voor enkele gemeenten verschillende taken uit op het gebied van schuldhulpverlening.

3.2 Klantreis hulpvraag schuldhulpverlening

Inwoners met een hulpvraag kunnen een melding doen bij het Geldloket. Het Geldloket ondersteunt inwoners met een eenvoudige vraag maar ook met specialistische ondersteuning. Naast een melding van een inwoner is de gemeente per 2021 wettelijk verplicht vroeg signalering vorm te geven. Dit betekent dat de gemeente een melding van een betaalachterstand krijgt van vaste lasten partners. Ook deze meldingen worden opgepakt door het Geldloket. Verderop wordt de werkwijze van vroegsignalering verder toegelicht.

De werkwijze van de verschillende partijen binnen het Geldloket liggen vast in werkinstructies en werkafspraken. Deze werkinstructies worden op elkaar afgestemd en vullen elkaar aan. Het gaat te ver om in dit actieplan dat precies uit te werken.

In het volgende schema is weergegeven hoe de klantreis schuldhulpverlening er uit ziet. Ook zijn de maximale doorlooptijden hier aan toegevoegd. De gemeente is wettelijk verplicht om na aanmelding van de inwoner binnen 4 weken een gesprek te voeren. Daarna kan de inwoner een aanvraag voor schuldhulpverlening indienen. De gemeente moet hier binnen 8 weken een besluit op nemen. Dit gehele proces duurt wettelijk gezien maximaal 12 weken.

3.3 Ketenpartners

De gemeente Steenwijkerland organiseert samen met Sociaal Werk de Kop een ketenpartneroverleg. Dit ketenpartneroverleg is bedoeld om meer zich te krijgen op welke wijze inwoners het beste ondersteund kunnen worden op het gebied van financiën en hulpverlening. In het bijzonder is er aandacht voor verborgen armoede. Het ketenpartneroverleg heeft een belangrijke signaalfunctie binnen het armoedebeleid.

Vluchtelingenwerk

De vrijwilligers en professionele beroepskrachten van VluchtelingenWerk begeleiden vluchtelingen in Steenwijkerland. Ze begeleiden hen bij hun asielprocedure, huisvesting, integratie, taal en werk. Daarnaast geeft vluchtelingenwerk voorlichting en gastlessen over vluchtelingen. Vluchtelingenwerk ondersteunt nieuwkomers bij financiën.

Diaconaal platform

Binnen het diaconaal platform (DPS) werken veel kerken in Steenwijkerland samen. De doelstelling van DPS is om een spreekbuis te zijn vanuit de samenwerkende kerken met organisaties op het gebied van sociale- diaconale en maatschappelijke zorg. Veel van de hulp die verstrekt wordt is de zogenaamde 'stille hulp'. Dit is hulp voor mensen voor wie geen beroep kunnen doen op andere inkomsten of andere organisaties, maar voor wie hulp wel noodzakelijk is. Daarom wordt DPS soms ook aangeduid als 'Noodfonds'.

Taalpunt

Het Taalpunt is een plek voor iedereen die (beter) wil leren lezen, schrijven of de Nederlandse taal goed wil leren spreken. Het Taalpunt biedt ook hulp bij rekenen en digitale vaardigheden.

In eigen hand

De getrainde vrijwilligers van In Eigen Hand hebben ervaring met het oplossen van geldproblemen. Zij ondersteunen inwoners bij het op orde krijgen van financiën. Doel van In eigen hand is dat inwoners hun administratie weer op orde krijgen en leren zelfstandig inkomsten en uitgaven te beheren.

Seniorenplatform-Steenwijkerland

De Stichting Senioren Platform Steenwijkerland behartigt de algemene belangen van alle senioren in de gemeente Steenwijkerland.

De Bibliotheek Kop van Overijssel

De bibliotheek staat midden in de samenleving. De bibliotheek ondersteunt op verschillende manieren rond het thema lezen en laaggeletterdheid. De bibliotheek biedt ook diverse cursussen aan op het gebied van digitale vaardigheden. En bijvoorbeeld ook ondersteuning bij het doen van de belastingaangifte.

Voortgezet onderwijs

RSG Trompmeesters en SG Eekeringe bieden het voortgezet onderwijs aan in Steenwijkerland. En nemen daarom een essentiële positie in om onze jongere inwoners geld fit te maken.

GGD IJsselland

Er zijn mensen die geestelijke of andere zorg nodig hebben, maar daar zelf niet om vragen. In hun levens spelen veel problemen, zoals psychiatrische klachten, verslaving, vervuiling, schulden of verlies van huisvesting. Als er niets gebeurt, glijden ze langzaam af. Vaak hebben mensen in de buurt daar ook last van. Hulpverleners proberen deze mensen zo goed mogelijk te helpen. De GGD coördineert en voert de hulpverlening uit.

Wooncorporaties Woonconcept, Omnia wonen Wetland wonen

De wooncorporaties in de gemeente Steenwijkerland verhuren woningen aan inwoners. Zij geven daarmee invulling aan een wettelijke taak. Samen met de wooncorporaties wordt op verschillende niveaus en aandachtsgebieden samengewerkt. Schuldpreventie en vroegsignalering is daarvan een belangrijk onderdeel.

Regionaal Bureau Zelfstandigen (Rbz)

Het RBZ maakt geen onderdeel uit van het Geldloket. Maar wordt wel ingeschakeld voor ondersteuning aan ondernemers met een schuldhulpvraag. Voor ondernemers binnen de reikwijdte van de BBZ voert het Rbz de ondersteuning uit. Voor overige ondernemers geldt het reguliere traject. Het Rbz heeft een adviserende rol.

3.4 Doelgroepen:

Uit de landelijke gegevens van het Nibud komen deze risicogroepen naar voren:

- Jongeren 18+
- Alleenstaande ouders
- Sociale minima
- Verslaafden of mensen met GGZ-problematiek
- ZZP'ers
- Arbeidsmigranten
- Lvb-ers
- Laaggeletterden
- Ouderen
- Werklozen
- Corona-schulden
- Nieuwkomers

De gemeente Steenwijkerland besteedt in het bijzonder aandacht aan de hieronder genoemde doelgroepen.

Jongeren 18+

De afgelopen jaren doet een toenemend aantal jongeren een beroep op de op de schuldhulpverlening. Naar schatting heeft de helft van de jongeren in de leeftijd van 18 tot 27 jaar een schuld. De coronacrisis heeft deze situatie verergerd. Veel jongeren zijn hun (bij)baan verloren en zitten daardoor ineens zonder inkomen. We willen deze doelgroep in het bijzonder benaderen met preventie. Zoals cursussen en trainingen aanbieden. Vaardigheden aanleren staat daarbij centraal.

Extra aandacht voor gezinnen met minderjarige kinderen

De schuldhulpverlening aan gezinnen met minderjarige kinderen wordt op dezelfde wijze vorm gegeven als in andere gezinssituaties. Belangrijk is in ieder geval zo snel mogelijk de inkomenscomponenten op orde te hebben en de betrokkenheid van het Geldloket. Het Geldloket wordt verderop toegelicht. De inzet moet zijn dat de oorzaak van schulden wordt weggenomen en zoveel mogelijk de negatieve effecten van schulden op de leefwereld van kinderen worden weggenomen. Met de bestaande zorgstructuur zal er vanuit een integrale aanpak samengewerkt worden om dit te bereiken.

Schuldhulpverlening aan zelfstandig ondernemers:

Uit cijfers van het Cbs in 2019 blijkt dat van de zelfstandig ondernemers, de doelgroep werknemers zzp-ers het grootste risico lopen om met inkomsten te zakken onder de inkomstengrens.

Alle ondernemers kunnen een beroep doen op de schuldhulpverlening van de gemeente. Voor ondernemers onder het bereik van de BBZ wordt dit uitgevoerd door het Regionaal Bureau Zelfstandigen (Rbz). Voor de ondernemers die niet onder het bereik van de BBZ vallen geldt dat zij net als particulieren in het reguliere traject worden geholpen. Maar dat er sneller opgeschakeld zal worden naar specialistische ondersteuning. De invulling voor de ondersteuning aan ondernemers wordt verder ontwikkeld.

Corona schulden

Speciale aandacht gaat uit naar inwoners die vanwege de corona crisis in de financiële problemen komen. Vaak openbaart een financiële schuld zich pas na 5 jaren. En dan is de schuld al opgelopen tot 35.000 euro. Deze doelgroep wordt benaderd via preventie activiteiten en vroeg signalering.

Nieuwkomers

Nieuwkomers worden ondersteund door Vluchtelingenwerk. Per 1 januari 2022 is de nieuwe wet inburgering van kracht. De nieuwe wetgeving geeft de gemeente een taak op het gebied van

budgetbeheer en budgetcoaching. In 2021 wordt de ondersteuning van nieuwkomers opnieuw vormgegeven.

Laaggeletterdheid

Voor laaggeletterde inwoners is het lastig om de financiën goed te verzorgen. Binnen het preventieplan is daarom aandacht voor deze doelgroep. We houden rekening met deze doelgroep als het gaat om communicatie en informatievoorziening.

3.5 Voorkomen van schulden

Schuldhulpverlening kent verschillende stadia. We onderscheiden hiermee: preventie, vroegsignalering, schuldhulpverlening en nazorg.

3.5.1 Preventie

We proberen in de eerste plaats te voorkomen dat er problematische schulden ontstaan. Dit doen we door voorlichting te geven en inwoners met vragen te ondersteunen. Sociaal Werk de Kop voert preventie binnen het Geldloket uit voor de gemeente.

Preventieplan

Sociaal Werk de Kop heeft een preventieplan opgesteld. Hieronder worden de belangrijkste speerpunten genoemd uit het preventiebeleid:

Versterken vrijwilligers structuren

Verder uitbreiden en organiseren van vrijwilligersnetwerk die ondersteuning kan bieden aan inwoners met een (financiële) hulpvraag. Ervaringsdeskundigen kunnen hier ook een rol in spelen. Lopende initiatieven: *Eigen hand* en *Formulierenbrigade*.

Persoonlijke laagdrempelige ondersteuning

Het inzetten op persoonlijke laagdrempelige ondersteuning waarbij aandacht is voor de zogenoemde life events (scheiden, 18+, uit huis gaan, samenwonen, kind krijgen etc).
- *adviesgesprekken, ondersteuning bij afspreken betalingsregeling, voorzieningenwijzer etc.*

Faciliteren trainingen en workshops

Het organiseren van trainingen en workshops voor verschillende doelgroepen. Waarbij de nadruk ligt op organiseren en faciliteren. Inhoudelijk kan de samenwerking gezocht worden met diverse maatschappelijke partners. Daarbij valt te denken aan: *Project voel je goed, Budgetcursussen, Workshops op scholen etc. specifiek jongeren/zelfstandigen, alleenstaande ouders, nieuwkomers.*

Voorzieningenwijzer

In 2020 heeft er in samenwerking met Sociaal Werk de Kop en de Wooncorporaties een pilot gedraaid van de Voorzieningenwijzer. Deze pilot was er op gericht om voor inwoners met een laag inkomen het besteedbaar inkomen en lasten in beeld te brengen. Vervolgens werd gekeken hoe de financiële situatie snel verbeterd kon worden. De voorzieningenwijzer wordt ingebed in de bestaande dienstverlening van Sociaal Werk de Kop. Dat betekent dat de voorzieningenwijzer wordt ingezet voor huurders van wooncorporaties en voor inwoners ondersteuning nodig hebben vanuit de vroegsignalering.

Online zelfhulp en ondersteuning via de app

Inwoners uit Steenwijkerland kunnen via Geldfit.nl (onderdeel van de Nederlandse schuldhulproutr) gebruik maken van zelfhulpprogramma's en ondersteuning via de app op hun telefoon.

Overlegstructuur Armoede

Het bestaande overlegstructuur waarbinnen de maatschappelijke partners binnen Steenwijkerland knelpunten agenderen op het gebied van schulden en armoede wordt doorgestart. De regie voor dit overleg komt bij de gemeente te liggen.

3.5.2 Vroegsignalering

Met ingang van 1 januari 2021 heeft de gemeente de wettelijk taak om vroegsignalering vorm te geven. In het plan van aanpak vroegsignalering is beschreven hoe de vroegsignalering wordt uitgevoerd.

Met vroegsignalering wordt bedoeld, het in een vroeg stadium signaleren van schulden. De gemeente is verantwoordelijk voor het aanbieden van een eerste gesprek op basis van het signaal van een betalingsachterstand. De gemeente ontvangt signalen van betalingsachterstanden van vaste lastenpartners. Het gaat hierbij om signalen van: de energie rekening, de drinkwaterrekening, de zorgverzekeringspremie inclusief premie voor aanvullende verzekering, eigen risico en eigen bijdragen en de huur.

Naast de wettelijke vroegsignalering valt ook te denken aan vroegsignalering op betaalachterstanden bij de gemeente zelf zoals bij belastingen en in het sociaal domein. Vanwege Corona hebben diverse inwoners een beroep moeten doen op de Tozo en Tonk. Deze inwoners hebben te maken gehad met plotselinge gemis van inkomsten. Op deze doelgroep vindt ook vroegsignalering plaats.

Convenant vroegsignalering

De gemeente is aangesloten op het convenant vroegsignalering. In dit convenant zijn afspraken gemaakt met landelijke vaste lasten partners over de invulling van de vroegsignalering. Op basis van dit convenant sluit de gemeente met alle vaste laste partners (leveranciers) een overeenkomst af. Het convenant is tot stand gekomen in samenwerking met NVVK.

Werkwijze vroegsignalering vaste lasten partners

Het Geldloket (Swdk, gemeente en GKB) voert de werkzaamheden op het gebied van vroegsignalering uit. Binnen het Geldloket richt Sociaal Werk de Kop zich op vroegtijdige ondersteuning van inwoners met een betaalachterstand. Van inwoners waarvan duidelijk wordt dat er al sprake is van forse financiële problematiek wordt de gemeentelijke schuldhulpverlener ingeschakeld. Zoals bijvoorbeeld bij crisissituaties en dreigende huisuitzettingen.

Doel vroeg signalering

Met vroegsignalering willen we onze inwoners met financieel problematiek integraal ondersteunen. Dit gaan we doen door bestaande achterstanden op te lossen en ervoor zorgen dat er een gezond in- en uitgave patroon wordt gecreëerd. We willen samen met inwoners (waar mogelijk) financieel zelfredzaamheid maken en houden.

Dienstverlening vroegsignalering:

Er zijn verschillende instrumenten binnen het Geldloket die ingezet kunnen worden om inwoners te ondersteunen vanuit de vroegsignalering. Te denken valt aan:

- inloopmomenten/adviesgesprek
- inschakelen ondersteuning door vrijwilligers
- inzet voorzieningenwijzer
- Betalingsregeling treffen
- Formele schuldhulpverlening:
 - o opstellen plan van aanpak (binnen 4 weken na aanvaarding hulpaanbod)

3.5.3 Schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening gaat over de ondersteuning aan inwoners met meervoudige financiële problematiek. De hulpverlening bevat informele en formele schuldhulpverlening.

Informele schuldhulpverlening:

Voor informele ondersteuning is geen beschikking nodig. Deze ondersteuning is voor iedereen beschikbaar. De ondersteuning wordt gegeven door de schuldhulpverlening van de gemeente.

Informatie en advies

Informatie en advies wordt ingezet bij klanten bij wie met informatie en advies financieel evenwicht kan worden bereikt. De advisering betreft bijvoorbeeld het ordenen van de financiële administratie, het geven van geld besparende tips en eventueel de doorverwijzing naar derden. Informatie en advies is gericht op de oplossing van relatief lichte problematiek, ook om zo erger te voorkomen. Deze dienstverlening is dus ook gericht op preventie. Hierbij valt te denken aan de contacten met de klanten die dreigen een beslag op hun Participatiewet-uitkering te krijgen. Deze dienst kan in verschillende fases in het proces ontstaan. Tijdens de intake kan blijken dat volstaan kan worden met een kort advies.

Betaalregelingen

Met een betalingsregeling wordt 100 procent van de vorderingen in termijnen terugbetaald. Hiervoor wordt overleg gepleegd met de schuldeiser, maar meestal met een deurwaarder of incassobureau.

Budgetbegeleiding door vrijwilligers

Niet alle schuldenaren hebben begeleiding nodig van een professionele schuldhulpverlener. Om deze reden worden eveneens vrijwilligers ingezet. In samenwerking met Sociaal Werk de Kop zijn er vrijwilligers opgeleid om schuldenaren te begeleiden bij het beheren van hun inkomsten en uitgaven. Deze begeleiding kan op verschillende momenten ingezet worden. Te denken valt aan het beëindigen van het product budgetbeheer bij een NVVK geregistreerde organisatie maar ook na bijvoorbeeld een intake gesprek.

Budgetcoaching

Een schuldhulpverlener kan met budgetcoaching inwoners helpen helpt met hun financiële huishouding. De schuldhulpverlener helpt inwoners creëert overzicht in de inkomsten en uitgaven.

Formele schuldhulpverlening:

Voor formele ondersteuning is een beschikking en plan van aanpak nodig. Deze worden door de schuldhulpverleners opgesteld. De hulpverleners van de Gemeentelijke Kredietbank voeren deze ondersteuning uit. Waarbij de schuldhulpverlener als regisseur verbonden blijft aan de inwoner.

Budgetbeheer

Indien het nodig is dat het financiële beheer geheel of gedeeltelijk moet worden overgenomen, krijgt een klant tijdelijk budgetbeheer. Het budgetbeheer heeft minimaal betrekking op de huur, nutsvoorzieningen en wettelijk verplichte verzekering en afhankelijk van de zwaarte ook op overige uitgaven. Het budgetbeheer is altijd tijdelijk van aard.

Herfinanciering

Door herfinanciering van de schulden vermindert de lastendruk van de klant. Dit kan via een gemeentelijke kredietbank of een reguliere bank. Met herfinanciering wordt 100 procent van de vorderingen in termijnen terugbetaald.

Minnelijke schuldregelingen

Het doel van een minnelijke schuldregeling is het bewerkstelligen van een betalingsregeling voor de totale schuldenlast. Met alle schuldeisers moet een akkoord worden afgesloten. De klant betaalt drie jaar lang maandelijks een bedrag ter aflossing van zijn schulden. Na beëindiging van het traject wordt het restant van de schulden kwijtgescholden.

WSNP verklaring

Wanneer de schuldeisers niet willen meewerken aan een schuldregeling (minnelijke traject) kan de klant een verklaring Wet schuldsanering natuurlijke personen bij de rechtbank aanvragen. De schuldhulpverleningsorganisatie biedt hierbij ondersteuning en levert benodigde informatie aan.

Bewindvoering

Wanneer sprake is van verkwisting of problematische schulden, kan een verzoek worden ingediend tot onderbewindstelling bij de kantonrechter (beschermingsbewind). De bewindvoerder neemt dan de verantwoordelijkheid over de bezittingen over en behartigt de financiële belangen, waaronder eventueel ook de afhandeling van de schulden. De bewindvoerder kan een familielid zijn of een medewerker van een bewindvoeringsorganisatie. Inwoners met een inkomen op bijstandsniveau zonder vermogen kunnen bijzondere bijstand aanvragen voor de kosten van bewindvoering.

Toekenningscriteria en voorwaarden

In de Beleidsregels Schuldhulpverlening Steenwijkerland 2021 staan de toekenningscriteria en voorwaarden. Voor de schuldhulpverlening geldt een brede, laagdrempelige toegang. We helpen iedereen met financiële zorgen. Uiteraard is er wel een inlichtingen- en medewerkingsplicht. Ook kunnen er redenen zijn om de schuldhulpverlening te weigeren of te beëindigen, bijvoorbeeld in geval van recidive. In de beleidsregels zijn dit nadrukkelijk kan-bepalingen. De schuldhulpverlener beoordeelt ten alle tijden of er sprake is van niet-willen of niet-kunnen en kan (eventueel in overleg met andere hulpverleners) een tweede kans aanbieden en aanvullende voorwaarden stellen.

3.5.4 Nazorg

Nazorg is een vorm van preventie. Hiermee wordt beoogd te voorkomen dat inwoners na ondersteuning/een schuldregeling opnieuw in de financiële problemen komen. Een schuldhulpverleningstraject is in principe een eenmalig traject. Na de schuldregeling kunnen mensen weer een schuldenvrije toekomst tegemoet zien. Helaas zien we regelmatig inwoners terugkeren. Soms door eigen toedoen, soms door pech, maar ook omdat inwoners structureel de vaardigheden missen om schuldenvrij te blijven.

Nadat is vastgesteld dat de inwoner niet langer is aangewezen op ondersteuning van de schuldhulpverlener vinden er een aantal acties plaats die er voor moeten zorgen dat inwoners niet binnen afzienbare tijd zich weer melden met een hulpvraag.

Exitgesprekken

De schuldhulpverlener toetst in een gesprek of de inwoner voldoende handvaten heeft verworven om de gemaakte afspraken zelfstandig of met behulp van uit te voeren.

Contact onderhouden

De schuldhulpverlener houdt gedurende 3 maanden na het exitgesprek contact met de inwoner. Doel hiervan is te voorkomen dat inwoner tegen problemen aan loopt en niet aan kaart. Op deze manier wordt het van oplopen van problematiek voorkomen.

3.6 Kwaliteit en monitoring schuldhulpverlening

Het borgen van de kwaliteit wordt ondergebracht in het kwaliteitsplan sociaal domein. Hierin wordt beschreven op welke wijze de rechtmatigheid van het formele schuldhulpverleningstraject kwalitatief wordt geborgd.

Monitoring en evaluatie

De kwaliteit en resultaten van schuldhulpverlening worden op verschillende niveaus gemonitord. Er is een maandelijkse managementrapportage en er wordt jaarlijks deelgenomen aan de benchmark schulden van Divosa. De raad ontvangt een afschrift van de belangrijkste prestaties, ten minste op het niveau van de meetbare doelen. Ook is er een tweejaarlijkse evaluatie van het actieplan schuldhulpverlening. Ook hiervan krijgt de raad een afschrift.

Delen van informatie:

De schuldhulpverleners raadplegen bij het opstellen van een plan van aanpak intern of de inwoner bekend is bij de participatiewet, Wmo en/of Jeugdwet. Op deze manier kan er integraal worden samengewerkt. Als er meerdere wetten betrokken zijn wordt er een integraal plan van aanpak opgesteld. Waarbij er bijzondere aandacht is voor inwonende minderjarige kinderen.

4. Begroting

Voor schuldhulpverlening is er jaarlijks een bedrag beschikbaar van € 363.660 in de begroting. Alleen voor het jaar 2021 komt daar door het coronacompensatiepakket van het rijk zoals vermeld in de decembercirculaire 2020 nog een bedrag bij van € 32.000 en een bedrag van € 65.000.

Vroegsignalering

Gemeenten hebben met de Wetswijziging Schuldhulpverlening een nieuwe taak gekregen. Gemeenten zijn per 1 januari 2021 verplicht invulling te geven aan vroegsignalering. Het rijk heeft geen bedrag beschikbaar gesteld voor vroegsignalering. Deze taak moet daarom binnen de beschikbare budgetten uitgevoerd worden. Voor 2021 wordt voor implementatie en opstartkosten gebruik gemaakt van het coronacompensatiepakket.

Schuldhulpverlening aan ondernemers

Ook schuldhulpverlening aan ondernemers is een nieuwe wettelijk taak. Waarvoor geen extra budget over komt van het rijk. Voor 2021 vangen we deze kosten op binnen het huidige budget en het coronacompensatiepakket. Voor de opvolgende jaren wordt in 2021 een prognose gemaakt.

	2021	2022	2023	2024
Schuldhulpverlening	€ 363.660	€ 363.660	€ 363.660	€ 363.660
Coronacompensatiepakket	€ 97.000			
Totaal	€ 460.660	€ 363.660	€ 363.660	€ 363.660